

Szükséges a hadtáp korszerűsítése

Irta: Jolemore, K. A. dandártábornok

(Megjelent: Military Review, 1981. 1. számában)

„Minél jobban változnak a dolgok, annál inkább régiek maradnak.” Ez a régi közmondás vonatkozik az amerikai hadsereg hadtápjára is. A múltban a hadtáp mégis változott, hogy a követelményeknek megfeleljen, sőt sokszor a hadtáp volt az új technológia kialakításának az élén.

Az 1960-as évek végén két tényező ösztönözte a hadtáp megváltozását. Az egyik a szovjetek támadó lehetőségeiben jelentős előrehaladás történt. A vietnami háború és abból levont hadtáp tapasztalat a másik tényező, amely miatt a hadtápot változtatni kell.

A hadsereg fejlesztési terve szerint 1980-tól 1989-ig kb. 50 új nagyobb harci technikát rendszeresítenek a csapatoknál. Ezek a legújabb elektronikai eredmények figyelembevételével készültek, rendkívül érzékenyek és megnövelték mind a megsemmisítés, mind a túlélés lehetőségét.

Az a követelmény, hogy fegyvereink megsemmisíthessék a sokkal nagyobb számú ellenséges fegyvereket, magasabb lőszerfogyasztással jár a bonyolultabb technika viszont több üzemanyagot igényel. Ezen harci technikák hatékonyabb felhasználása érdekében a hadsereg módosította a csapatok szervezését. Ez szintén hozzájárult ahhoz, hogy új hadtáp doktrínát, eljárást, szervezést és felszerelést alakítsanak ki.

A vietnami háború tapasztalatai miatt 1969-ben egy felülvizsgáló bizottságot létesítettek. A bizottság egy háromkötetes jelentésben fejtette ki az amerikai csapatok hadtápbiztosításának előnyeit és hátrányait a vietnami háború idején. A jelentés végén a bizottság javaslatokat tett a hadtáp korszerűsítésére. A bizottság jelentése után az új hadtáp doktrína, szervezés és technikai fejlesztés kialakításáért a Hadsereg Kiképző és Doktrinális Parancsnokságát és ennek alárendelt Hadtápközpontot tették felelőssé.

A végrehajtás során azonban zavar és lassúság (tudatlanság) alakult ki. Ennek oka a Hadtápközpont és a vezérkarfőnök hadtáphelyettese közötti egyetnemértés, valamint a hadtáp iránti hagyományos békebeli tradíció (lebecsülés) az oka. E cikk célja a Hadtápközpont helyének és szerepének tisztázása és végrehajtás lassúsága okainak feltárása.

A bizottság jelentésének első kötete számos javaslatot tesz a hadtáp hiányosságának a kijavítására. Ezek közül sok lényegében felújított, mivel azokat már ismerték a második világháború és a koreai háború alatt is, de azóta elfelejtették.

Történelmileg a hadsereg sohasem rendelkezett olyan kiegyensúlyozott erővel és eszközzel, hogy rögtön biztosíthassa teljes harcképességének fenntartását. A vietnami háború elején hiányoztak az ottani csoportosítás rugalmas hadtápbiztosításához szükséges erők és eszközök. Ennek az volt a következménye, hogy az ottani hadművelleti csoportosítás létrehozása során a hadtápszervek túl voltak terhelve. Ez a folyamat tartott a csoportosítás létrehozásának befejezéséig.

E problémát felismerve a bizottság javasolta, hogy a hadművelleti (hadászati) feladatok és hadtáp lehetőségeinek összehangolása érdekében reális hadtápcsoportosítást hozzanak létre.

A jelentés óta eltelt években a Hadtápközpont kidolgozta tervét az Európában állomásozó amerikai csapatok hadtápbiztosításához szükséges hadtáp erők és eszközök mennyiségére és szervezésére. A hadsereg tett is bizonyos lépéseket a terv megvalósítására, de létszámihiány miatt nem tudta teljesen megoldani.

A Hadtápközpont tudomásul vette ezt a nehézséget és megszüntetésére új módszert dolgoz ki a legkorszerűbb számítógépekkel elkészített modellek és szimulációk alapján. Ez a nehéz és sok időt igénylő munka befejezése 1980-as évek közepére várható.

Automatizálás

A hadsereg a vietnami háborúban alkalmazta korlátozottan történetében először az anyagszükséglet és igénylés gépi adatfeldolgozását. A bizottság megállapította, hogy ezen a téren több gépi adatfeldolgozó gépre, jobb programokra és képzett kezelőkre van szükség.

1969 óta a hadsereg jelentősen fejlesztette a hadtápbiztosítás gépi adatfeldolgozását, amelyben fő szerepet a Hadtápközpont játszott. Az ellátás, javítás és szállítás békében és háborúban gépi adatfeldolgozása jelentősen fejlődött az utóbbi 10 évben.

A hadszíntér harci övezetében levő csapatok hadtápbiztosításának javítása érdekében jelenleg programokat dolgoznak ki asztali mikroprocesszorokhoz. Ez lehetővé teszi sok hadtápfeladat decentralizálását. A nagy, központi, több rendeltetésű számítógépek lecserélése 5 t-ás gépkocsiban elhelyezett minikomputerrel lehetővé teszi a légiszállítás meggyorsítását és szükség esetén egyes feladatok központi feldolgozását.

A Hadtápközpont kidolgozta a csapatok hadtápbiztosítása gépi adatfeldolgozása elvét a legkorszerűbb módszerek, technológiák felhasználásával a legkorszerűbb gépekre. Ugyanakkor megkezdte a háborús javítás, lőszerellátás és szállítás gépi adatfeldolgozását. Tervezik a hadtest hadtápbiztosításának feldolgozását is számítógépre.

A hadsereg felismerte, hogy a hadtápbiztosítás egyre jobban függ a gépi adatfeldolgozástól. A manuális feldolgozás ma már a múlté. Egy számvetési hadosztály (egy összefgyvernemi hadosztály és arra jutó támogató és kiszolgáló erők összessége a hadszíntéren) napi fogyasztása 1970-ben 500 t volt. Ma ez a nyolcszorosára növekedett. Az ilyen mennyiségű anyaggal járó feladatok ma már kézi úton nem dolgozhatók fel.

A fejlesztés másik területe a kontenerizáció. A bizottság megállapította: „A kontenerizáció lehetővé teszi a csapatok hadtápbiztosításának egyszerűsítését és gyorsítását. A konténereket tehát fejleszteni és alkalmazni kell olyan gyorsan, amennyire csak lehetséges.

Jelenleg a hadsereg ezzel kapcsolatban már megfelelő doktrínával rendelkezik és megkezdte az ehhez szükséges új technika rendszeresítését. Az új szállító és rakodóeszközök képesek felemelni és szállítani 8x40 láb (egy láb 30,5 cm) nagyságú, 25 t súlyú konténereket. Az új M915-ös vontató és pótkocsija egyszerre képes elszállítani 2 db 8x20 láb méretű konténert. Az új darus gépkocsi 25 t. súlyú konténereket képes felemelni. A rendszeresített 2 t-ás konténerek biztosítják a lőszer kiszállítását közvetlenül a hadosztály lőszer ellátó pontokra.

A konténerizáció valójában csökkentené a rakodáshoz szükséges erőket, de ez az egyre nagyobb anyagszükséglet miatt nem lehetséges.

Elhatározták az 5–10 t-ás kerekes járművek rendszeresítését is, amelyekkel többet lehet csinálni kevesebbrel, így növekszik a hatékonyság. Ugyancsak csökkenteni fogják az összes kerekes járművek típusainak számát és így csökken a szükséges pótalkatrészek mennyisége és típusainak száma.

A hadtápközpont kidolgozta a lőszerellátó századok új szervezését is. Az új szervezés szerint megszűnnek a közvetlen és általános támogató (lőszerellátó) századok, helyettük vegyes, személyi és technikai szempontból optimálisabb századokat hoznak létre, amelyek teljesítőképessége nagyobb lesz létszámnövekedés nélkül. Az új szervezés jóváhagyása, a századok felállítása után a lőszerellátás jelentősen javulni fog.

A jövő háborújában várható magas lőszerszükséglet nemcsak jobb hadtáptechnikát és szervezetet igényel, hanem az ellátási elvek javítását is annak érdekében, hogy biztosítsuk a lőszer fogadását annyira előre, amennyire csak lehetséges. A jelenlegi lőszerellátó és elosztópontok nem tudnak megbirkózni feladatokkal. Ennek oka főleg a magas fogyasztás, valamint a harcmező szélességi és mélységi kiterjedése, amely növeli a távolságot a zászlóaljaktól (osztályoktól) a lőszerellátó pontokig.

Bár az új ellátási elv szervezeti növekedéssel jár, a hatékonyság azonban nagyobb, mint az ár. Az új elv szerint lőszerátadó (transfer) pontokat létesítenek a dandároknál és a hadosztály hadtápkörletben. Egy átadó pont teljesítőképessége naponta 500 t, a hadosztálynál összesen 2000 t, így csökkentve a zászlóalj utánpótlásának idejét és távolságát.

A lőszerellátást tovább javította az is, hogy egyes fegyverek lőszerszükségletének kiszámítását korszerűsítették. A Kiképző Központ számítógéppel szimulálta a korszerű harcot, beleértve a célfelderítést és megállapította, hogy a lőszerszükséglet tervezése megfelelő.

A bizottság megvizsgálta az 1973-as arab–izraeli háború tapasztalatait is. A bizottság hangsúlyozta a sérült technika hátravontatásának gazdaságosságát, de felismerte azt aényt is, hogy a háború első napjaiban erősíteni kell az egységeknél a helyszíni javítást. A bizottság rámutatott, a pótalkatrész-ellátás problémájára is, de a hiányosságok megoldásával nem foglalkozott. Érdekes, hogy a Hadtápközpont, eltérően a bizottságtól a hadtápbiztosítás kérdéseit nemcsak vietnami háború, hanem a második világ- és a koreai háború tapasztalatai alapján is feldolgozta.

A minisztérium azt tervezi, hogy a hadseregnél minden szinten megszabja a tárolható pótalkatrészek mennyiségét és típusát. A Hadtápközpont tanulmánya szerint ez a hadosztálynál fontosabb alkatrészekből 80⁰/₀-os valószínűséggel biztosítaná a szükségletet. A kevésbé fontos alkatrészekből minden szinten csak

annyit fognak tárolni – ezt is csak békében – hogy legfeljebb 50%-os valószínűséggel biztosítsa a várható szükségletet.

Az 1973-as arab-izraeli háború tapasztalatai szerint a technikai biztosítást erősíteni kell a zászlóaljknál megerősítés útján. A harcmezőn, a helyszínen történő javítás, alkatrészek kiszerezése útján, valamint azzal, hogy a sérült technikát közvetlenül odavontatták, ahol azt ki tudták javítani, jelentős oka volt annak, hogy az izraeli hadsereg gyorsan helyre tudta állítani harcképességét.

A Hadtápközpont tervei szerint 1986-tól erősíteni fogják a technikai biztosítást elől, és az ezzel kapcsolatos szállítási és híradási lehetőségeket. A harctéri javítás erősítését indokolja az is, hogy a várható háborúban tömegesen jelennek meg a harckocsik.

A bizottság jelentése szerint szükséges a hadszíntérhadtáp (kb. frontheadtápnak felel meg) csökkentése. Röviddel a jelentés után a hadszíntéren (a tábori hadseregnél és az utánpótlási övezetben) megkezdik a hadtápcsoportok és a készletek csökkentését. Ugyanakkor bevezették a közvetlen támogató rendszert és a légi utánpótlást. Ezen elvek hatékonyságát tanulmányozta a Hadtápközpont. Ez az új doktrína lehetővé teszi, hogy a hadsereg közvetlen és általános támogató (hadtáp) aleggységei nagykereskedelmi elvek alapján közvetlenül igényeljék az anyagot az USA területéről. Még fontosabb, hogy lehetővé teszi, hogy az anyagok szétosztása az igénylőknek már az európai kikötőkben és repülőtereken megtörténhessen.

A szovjet haditengerészeti erők lehetőségeinek növekedése miatt háborúban az amerikai tengeri szállítás biztonsága csökken. Ez a tény, amely már egy esetleges európai háború első napjaiban realizálódik, egy új doktrína kidolgozását követelte.

1978. júniusában a vezérkarfőnök hadtáphelyettese jóváhagyta azt a doktrínát, amely szerint növelik a hadtáp önállóságát a hadszíntéren és a hadtestnél anélkül, hogy a hetvenes évek közepén foganatosított hadtápszabályokat teljesen megszüntették volna. Az úgynevezett 2. szakaszos tervben már figyelembe vették, hogy a hadtestek hadtáp szempontból nem képesek önállóak lenni és hadszíntérparancsnok kezében kellene olyan eszközök, amelyekkel hadtáp szempontból hatni tud a hadműveletekre. A hadtestek készleteinek csökkentése, anyagi bázisok létesítése az utánpótlási övezetben (hadszíntér [front] hadtápnak felel meg), a hadtáp mozgékonyságának növelése függetlenebbé teszi a hadsereget a tengeri utánszállítástól és növeli a hadtestek túlélőképességét. A jövő háborújában a túlélőképesség szabja meg a győzelmet, vagy a veszteséget. A túlélés abszolút biztosításához azonban helyes arányt kell kialakítani az összefegyvernemi (harcos), a fegyvernemi (harctámogató) és a hadtáp (harckiszolgáló támogatás) csapatok között.

Tapasztalatok felhasználása

Valószínűtlennek tűnik, hogy a harcok és a hadtápcsoportok közötti helyes arány kialakításához szükséges erők és eszközök rendelkezésre fognak állni. Így a hadtápbiztosítás bármely csekély javítása növeli a túlélés esélyét. A hadtáposok az eddigi tapasztalatokat felhasználva, ahol csak lehetséges, csökkentették a szükségletet, javították a felhasználást befolyásoló tényezőket és növelték a sovány hadtápvezetés-szervezés hatékonyságát. A hadtápelvek és szervezetek átalakításának fő oka és katalizátora a haderő fejlesztési terv. Az 1986-ra át-

szervezett hadosztályok és hadtestek korszerűsített hadtáptechnikán alapuló új ellátási elvekkel működő átszervezett hadtáppal fognak rendelkezni. A hadtáp korszerűsítése természetesen nemcsak a doktrínát és szervezést érinti, hanem a kiképzést, a harcos és hadtáp csapatok közötti helyes arány kialakítását is. Múltban az idő a hadsereg szövetségese volt. A jövő eseményei azonban már nem teszik lehetővé ezt a luxust. A hadtáposok reagálnak a változásokra, tudva azt, hogy a harcban csak akkor lehet győzni, ha a hadtáp képes azt támogatni.